

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้ศึกษาค้นคว้าได้นำหลักการการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ตามรูปแบบการดำเนินการ 4 ขั้นตอน คือ ขั้นวางแผน ขั้นปฏิบัติ ขั้นสังเกต และขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติมาพัฒนาครูโรงเรียนหลวงครูวิทยา อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราชเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงงาน ในบทนี้ผู้ศึกษาค้นคว้าจึงขอแนะนำตามลำดับต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. สรุปผล
4. อภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อพัฒนาครูโรงเรียนหลวงครูวิทยา อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. แบบทดสอบก่อนและหลังการอบรมเชิงปฏิบัติการแบบสัมภาษณ์ครูผู้สอน
2. แบบสังเกตกลุ่มผู้ร่วมศึกษาระหว่างการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ
3. แบบสัมภาษณ์ครูผู้สอน
4. แบบบันทึกการประชุม
5. แบบประเมินผลการจัดการเรียนรู้
6. แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน
7. แบบประเมินพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ
8. แบบสัมภาษณ์นักเรียน
9. แบบบันทึกการนิเทศภายใน

สรุปผล

การพัฒนาครูโรงเรียนหลวงครูวิทยา อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการ สรุปได้ดังนี้

สภาพการณ์ก่อนการเริ่มต้นพัฒนาครูโรงเรียนหลวงครูวิทยา อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงการ ครูยังขาดความรู้ความเข้าใจ ในการจัดทำแผนการเรียนรู้แบบโครงการ และขาดความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการตามกรอบ 4 ด้าน คือ การจัดทำโครงการ การเขียนรายงานโครงการ การนำเสนอโครงการ และการประเมินผลโครงการ ซึ่งผู้ศึกษาค้นคว้า ได้กำหนดกลยุทธ์ ในการพัฒนาครู 2 กิจกรรม ได้แก่การอบรมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายใน โดยได้ดำเนินการ 2 วงรอบ

วงรอบที่ 1 ครูที่ร่วมศึกษาค้นคว้าได้เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายใน ซึ่งจากการทดสอบ การสังเกต การสัมภาษณ์ การบันทึกผล การบันทึกการประชุม การบันทึกการนิเทศภายในและการบันทึกการบรรยายความรู้สึกลงของนักเรียนพบว่าบุคลากร มีความสนใจ ตั้งใจปฏิบัติกิจกรรมทุกกิจกรรมตามกรอบการศึกษาทั้ง 4 ด้านเป็นอย่างดีมีความรู้ความเข้าใจ ในการจัดทำแผนการเรียนรู้แบบโครงการมากขึ้น แต่มีเพียงกรอบการศึกษาบางด้านที่ครูยังไม่มี ความรู้ความเข้าใจและขาดเทคนิควิธีการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงการ คือ ด้าน การนำเสนอโครงการ

วงรอบที่ 2 ผู้ศึกษาค้นคว้าและกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้นำประเด็นปัญหาในวงรอบที่ 1 คือ ขาดเทคนิค วิธีการ ทักษะประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงการ มาพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงการ ซึ่งใช้กลยุทธ์ 1 กิจกรรมในวงรอบที่ 1 คือการนิเทศภายใน ได้เชิญวิทยากรที่มีความชำนาญด้าน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงการมาร่วมเป็นคณะนิเทศภายใน ให้คำแนะนำและ แลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อเพิ่มทักษะกระบวนการและเทคนิควิธีการสร้างความมั่นใจและพัฒนา ศักยภาพ ในการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการ แก่บุคลากรครูให้มากยิ่งขึ้น

ภายหลังจากการดำเนินการพัฒนาบุคลากรครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการ ตามกรอบการศึกษาทั้ง 4 ด้าน โดยการอบรมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายในทั้ง 2 วงรอบ พบว่าปัจจุบันบุคลากรครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนการเรียนรู้ทุกคน และสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ ผลการสัมภาษณ์การบันทึกของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล พบว่า ครูมีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงการ มีทักษะและประสบการณ์ เพิ่มขึ้น และมีศักยภาพที่จะนำความรู้ ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงการ ไปใช้เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้แก่ผู้เรียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผล

ผลการศึกษาค้นคว้าการพัฒนาครู โรงเรียนหลวงครูวิทยา อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงงาน โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา 2 กลยุทธ์ คือ การอบรมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายใน โดยใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ตามแนวคิดของ Kemmis and McTaggart ดำเนินการ 2 วงรอบพบว่าครูมีการพัฒนาขึ้น คือมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำแผนการเรียนรู้ และมีความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โครงงาน ตามกรอบการศึกษาค้นคว้าทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ครูมีความรู้ความสามารถในการจัดทำโครงงาน การเขียนรายงานโครงงาน การนำเสนอโครงงาน และการประเมินโครงงาน ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าว เกิดขึ้นได้จากการที่ผู้ศึกษาค้นคว้าได้นำกลยุทธ์การอบรมเชิงปฏิบัติการมาเป็นแนวทางในการพัฒนา สามารถพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบ โครงงาน และบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้าได้ ซึ่งสอดคล้องกับ สราวุธ พาสนนท์ (2547) ได้ศึกษาการพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงงาน โรงเรียนบ้านโพนแพง อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนครผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้พบว่า การดำเนินการพัฒนาครูในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงงานสามารถพัฒนาครูให้มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงงาน 5 ขั้นตอน เพิ่มขึ้น มีความรู้ ความเข้าใจในขั้นตอนการเขียน แผนการเรียนการสอนแบบโครงงานเพิ่มขึ้นสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงงาน โดยให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมและสามารถเขียนแผนการเรียนรู้ได้อย่างถูกต้องทุกขั้นตอนและผู้ร่วม ศึกษาค้นคว้าสามารถพัฒนาด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของตนเองได้ ผลการศึกษา ค้นคว้าครั้งนี้ สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงงาน ให้ครูผู้สอนสามารถวางแผนและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของ นักเรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนได้คิดและลงมือปฏิบัติกิจกรรมอย่างลุ่มลึกด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้อง กับแนวทางการจัดการศึกษาที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไข ปรับปรุง(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545

การดำเนินการพัฒนาบุคลากร โดยใช้กลยุทธ์การนิเทศภายใน ซึ่งเป็นการนำความรู้ที่ได้จาก การอบรมเชิงปฏิบัติการ ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้านำความรู้ที่ได้มาจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โครงงานจริง ทำให้ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทุกคนมีความรู้ความเข้าใจและความสามารถเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนแบบโครงงานตามกรอบการศึกษา 4 ด้าน ซึ่งสรุปได้จากการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงงาน ทำให้เกิดความมั่นใจมากยิ่งขึ้น และเห็นนักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจและสามารถจัดทำโครงงานได้ ซึ่งสอดคล้องกับ จินตนา ลวดลาย (2547) ได้ศึกษาการพัฒนา ครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงงาน โรงเรียนเทศบาล “บุรีราษฎร์ครูณวิทยา”

อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ การศึกษาปรากฏว่า สภาพปัญหาของโรงเรียนเทศบาล 1 “ครุณราชภัฏวิทยา” ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่าครูจะเน้นสอนโดยการบรรยาย เน้นครูเป็นศูนย์กลางให้นักเรียนท่องจำเนื้อหาเป็นส่วนใหญ่ โดยไม่คำนึงถึงความต้องการของนักเรียนหรือความแตกต่างระหว่างบุคคลกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าจึงได้ดำเนินการพัฒนาครูโดยใช้ 3 กลยุทธ์ ดังนี้คือ การอบรมให้ความรู้ เรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงาน การประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบ โครงงานและการนิเทศแบบคลินิก ผลการดำเนินการในวงรอบที่ 1 พบว่าเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจในกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงานมากขึ้น แต่ยังไม่สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบ โครงงานได้ จึงได้ประชุมเชิงปฏิบัติการการเขียนแผนการเรียนรู้แบบ โครงงานอีกเป็นเวลา 3 วัน กลุ่มเป้าหมายจึงสามารถเขียนแผนการเรียนรู้ไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้จริง ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มเป้าหมายมีปัญหาในการควบคุมเวลาในการดำเนินกิจกรรมตามขั้นตอนของโครงงานและปัญหาเกี่ยวกับบทบาทในการช่วยเหลือนักเรียนจากข้อบกพร่องในวงรอบที่ 1 จึงได้ดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนาเหมือนในวงรอบที่ 1 แต่เน้นแก้ไขข้อบกพร่องในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงานของกลุ่มเป้าหมายคือปัญหาในการควบคุมเวลาในการจัดกิจกรรม และปัญหาบทบาทการช่วยเหลือนักเรียน ผลการพัฒนาในวงรอบที่ 2 ครูมีความมั่นใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงานมากขึ้น จึงทำให้กิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปอย่างราบรื่นและเป็นธรรมชาติ ทำให้ควบคุมเวลาในการจัดกิจกรรมดีขึ้นตามไปด้วย ครูเริ่มมีบทบาทในการให้ความช่วยเหลือนักเรียนให้มากขึ้น แสดงว่าครูเห็นความสำคัญว่าการเป็นที่ปรึกษาโครงงานจะต้องเป็นมากกว่าการให้คำปรึกษาในบางเวลาต้องช่วยแก้ปัญหา ร่วมวางแผนตัดสินใจ กระตุ้นเตือนเมื่อพบข้อบกพร่อง ให้กำลังใจเมื่อนักเรียนเกิดความท้อแท้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 โรงเรียนควรส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรครูได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบ โครงงานทุกชั้นเรียน

1.2 ผู้บริหารโรงเรียน บุคลากรครูสายผู้สอนทุกคนและชุมชน ควรร่วมมือและให้การสนับสนุนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบ โครงงานและจัดให้มีการประกวดโครงงานในระดับโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

2.1 ควรศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบอื่นๆ โดยใช้การวิจัยปฏิบัติการให้มากขึ้น เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูให้ดียิ่งขึ้น

2.2 ครูผู้สอนควรมีการศึกษาค้นคว้าเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเปรียบเทียบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงงานกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอื่นๆ

2.3 ควรพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ และแบบฝึกการจัดทำโครงงาน สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ระดับชั้นต่างๆ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย